

ної постелі. *Я була у ванній, мамо. Я пішла вниз випити води. Я весь цей час лежала тут.* Звичайно, коли вона розплющить очі, усе буде, як завше. Зсунуті штори світяться, неначе порожній телеекран.

Унизу Мерилін зупиняється на порозі кухні, тримаючись руками за одвірки. Її мовчання надто промовисте.

— Я перевірю надворі, — зрештою говорить мати. — Може, вона для чогось... — і прямує до вхідних дверей. Дивиться в підлогу, мовби там закарбувалися сліди Лідії.

Нат каже Ханні:

— Учора вночі вона була у своїй кімнаті. Я чув її радіо. О пів на дванадцять.

Він затинається, бо згадав, що не сказав тоді сестрі «добраніч».

— Хіба можна викрасти людину, якій шістнадцять років? — запитує Ханна.

Нат крутить ложкою у своїй мисці. Кукурудзяні пластівці розкисають і тонуть у скаламученому молоці.

Їхня мати повертається на кухню, й на одну чарівну частку секунди Нат полегшено видихає: ось вона, Лідія, цілісінька й здоровісінька.

Так інколи буває — обличчя настільки схожі, що ви збоку бачите одне, але плутаєте його з іншим. Це миле підборіддя, ці високі вилиці, та сама ямка на лівій щоці, ті самі вузькі плечі. Відрізняється лише колір волосся — у Лідії воно чорнильно-чорне, а в матері — медово-світле. Нат із Ханною схожі на батька. Якось у продуктивній крамниці одна жінка зупинила їх запитанням: «Китайці?». Коли вони без жодного бажання щось пояснювати відповіли: «Так», вона з розумним виглядом кивнула:

— Я так і знала. Видно по очах, — і за кутики відтягнула свої очі пальцями.

Та Лідія, усупереч генетиці, якимось чином отримала мамині блакитні очі, й діти знали — це ще одна причина, з якої мама любить її найбільше. І батько теж. Нарешті Лідія підіймає одну руку до чола й знову перетворюється на маму.

— Авто на місці, — промовляє вона, але Нат і без того знав, що так буде.

Лідія не вміє кермувати, не має ще навіть учнівських прав. Минулого тижня вона здивувала всіх — провалила іспит, а батько без прав не пускає на водійське сидіння. Нат і далі помішує свої пластівці, що вже стали мулом на дні миски. Годинник у коридорі цокає, згодом пробиває сьому тридцять. Ніхто не рухається.

— Ми все-таки йдемо сьогодні до школи? — нарешті запитує Ханна.

Мерилін вагається. Далі бере свою сумочку та з упевненим виглядом дістає з неї брелок.

— Ви обоє спізналися на автобус. Натє, візьми моє авто й захопи із собою Ханну.

А далі:

— Не хвилюйтеся. Ми з'ясуємо, що відбувається, — Вона не дивиться на дітей. Діти дивляться на неї.

Коли Нат із Ханною виходять, мати, намагаючись стримати тремтіння рук, дістає із шафи чашку. Давним-давно, коли Лідія була дитиною, Мерилін якось залишила її у вітальні гра-тися на ковдрі, а сама пішла в кухню по чашку чаю. Дівчинці було всього одинадцять місяців. Мерилін узяла з плити чайник, повернулася — і побачила Лідію. Вона стояла в дверях. Мати здригнулася й доторкнулася рукою до гарячої конфорки. На пальці з'явився червоний рубець у формі спіралі — вона піднесла пальця до губ і глянула на дочку повними сліз очима. Лідія стояла на порозі дивно напружено, мовби досі не бачила кухні. Мерилін не думала про те, що пропустила її перший крок, або про те, як же виросла її донечка. У неї промайнула не думка: *«Як я могла цього не помітити?»*, а: *«Ти ще щось приховуєш від мене?»*.

Нат робив свої перші кроки так: спершу зупинився, похитався, перекинувся і лише згодом навчився незграбно тупцяти перед мамою. Але Мерилін не могла пригадати, коли Лідія хоча б почала вставати. Однак того дня вона, здавалося, доволі міцно трималася на своїх босих ніжках із крихітними

пальчиками, які визирали з волохатої холоші дитячого комбінезончика. Мерилін часто поверталася до неї спиною, коли відчиняла холодильник або перевертала білизну. Лідія могла почати ходити ще багато тижнів тому, а мати, постійно зігну-та над горщиком, навіть не здогадувалася про це.

Мерилін узяла Лідію на руки, пригладила їй волосся й назвала розумницею; коли батько повернеться, то пишати-меться нею. Але почувалася так, ніби в знайомій кімнаті на-штовхнулася на замкнені двері: у Лідії, замалої ще навіть для візочка, уже є таємниці. Мерилін могла її годувати, купати, запихати маленькі ніжки в штанці піжами, але певна частин-ка життя дитини вже перебігала приховано від мами. Вона поцілувала Лідію в щічку та пригорнула міцніше, намагаю-чись зігрітися теплом маленького тільця.

Тепер мати повільно ковтає чай і згадує те давнє відкриття.

Номер телефону школи прикріплено до коркової дошки на холодильнику, і Мерилін бере картку та набирає номер, а поки лунають гудки, накручує шнур на палець.

— «Мідлвуд Хай», — озивається секретарка після четвер-того гудка. — Мене звати Дотті.

Вона згадує Дотті: жінка зі статурою диванної подушки та з пучком вилинялого рудого волосся.

— Доброго ранку, — вимовляє Мерилін, далі вагаєть-ся. — Моя дочка прийшла сьогодні на заняття?

Дотті нетерпляче пирхає.

— Вибачте, із ким я розмовляю?

Вона не відразу згадує власне ім'я.

— Мерилін. Мерилін Лі. Моя дочка — Лідія Лі. Десятий клас.

— Дозвольте, я гляну на її розклад. Перший урок, — пау-за. — Фізика 11-го класу?

— Так, правильно. З містером Келлі.

— Я попрошу когось збігати туди й перевірити, — Чути глухий стукіт — секретарка кладе слухавку на стіл.

Мерилін вивчає свою чашку, дивиться на розливу калюж-ку. Кілька років тому одна маленька дівчинка заповзла в ко-

мору й задихнулася. Після того випадку поліція розіслала по всіх будинках листівки: *«Якщо ви загубили дитину, відразу починайте пошуки. Перевірте пральні машини та сушарки для одягу, автомобільні шини, гаражі, будь-які місця, де вона могла сховатись. Якщо ви не змогли знайти дитину — негайно телефонуйте в поліцію»*.

— Місіс Лі? — нарешті озивається секретарка. — Ваша дочка не прийшла на перший урок. Ви телефонуєте, щоб пояснити її відсутність?

Мерилін не відповідає, кладе слухавку. Знову чіпляє номер телефону на дошку; вологі пальці змазують чорнило, й цифри розмиваються, неначе від сильного вітру або у воді. Вона перевіряє кожну кімнату, відчиняє кожну шафу. Заглядає до порожнього гаража: нічого, крім плями мастила на бетоні та ледь відчутного, але п'яного запаху бензину. Вона не впевнена в тому, що саме шукає: сліди ніг? Стежечку із хлібних крихт? Коли їй було дванадцять, зникла одна старша дівчинка з їхньої школи, Джинні Баррон. Потім її знайшли мертвою. Та дівчинка носила двоколірні шкіряні туфлі — Мерилін страшенно хотіла такі й собі. Джинні вийшла до крамниці: тато послав по цигарки, а за два дні її тіло знайшли біля узбіччя на півдорозі до Шарлотсвілля.

Тепер мозок Мерилін почав кипіти. Був лише початок літа Сина Сема^{*} — хоча преса почала його так називати зовсім недавно — і навіть в Огайо газети рясніли заголовками статей про останню стрілянину. За кілька місяців поліція спіймає Девіда Берковіца, й країна знову перемкнеться на інші історії: смерть Елвіса, нову відеогру «Атарі», Фонзі, який ширяє над акулою^{**}. Хоча в ці часи, коли темнокосі нью-йоркці купують перуки-блонд, світ видається Мерилін жахливим, непевним. Тут такого не трапляється, нагадує вона собі. Таке неможливе в Мідлвуді, який називає себе містом, хоча насправді це — невеличке університетське містечко, у якому

* Серія вбивств у Нью-Йорку, 1976–1977 рр. — Тут і далі прим. редакції.

** Персонаж американського ситкому 70-х «Щасливі дні».

живе три тисячі осіб. За годину їзди звідси можна дістатися лише до Толедо, де нічне гуляння в суботу означає похід на роликівий каток, у боулінг або в автокінотеатр. Навіть озеро Мідлвуд у центрі — просто добре відомий ставок. Щодо останнього Мерилін помиляється: те озеро триста метрів завширшки й доволі глибоке. Проте вона відчуває легке поколювання — мовби жуки біжать спиною.

Мерилін відсовує фіранку душової, кільця шкрябають по трубі; жінка розглядає білий вигин ванни. Далі шукає по всіх шафках у кухні. Зазирає в комору, у шафу для верхнього одягу, у грубку. Потім відчиняє холодильник і дивиться всередину. Оливки. Молоко. Курка, запакована в рожевий термопласт, шматок льоду, гірло жовтаво-зеленого винограду. Вона торкається прохолодного скла банки з арахісовим маслом, зачинає дверцята й хитає головою, неначе сподівалася, що Лідія, незрозуміло як, могла б опинитися там.

Світло ранкового сонця, густе, мов шифон лимонного кольору, заливає дім, висвітлює нутрощі стінної шафи, порожні полицки для одягу, лягає на чисту голу підлогу. Мерилін дивиться на свої руки; теж порожні, вони майже світяться в сонячних променях. Вона піднімає слухавку та набирає номер чоловіка.

Для Джеймса це просто звичайний вівторок. Сидячи в кабінеті, він клацає ручкою, тицяючи нею собі в зуби. Повільно пробігає очима рядок: *«Сербія була однією з найпотужніших прибалтійських країн»*. Перекреслює *«прибалтійських»*, пише *«балканських»*, перегортає сторінку. *«Ерцгерцог Франц Фердинанд убитий членами „Чорної ріки“»*. Франц, думає він. *«Чорна рука»*. Ці студенти хоч колись розгортають книжки? Він уявляє себе в лекційній аудиторії, у руці указка, позаду карта Європи. Це вступна лекція *«Америка та світові війни»*. Він не сподівається на глибокі знання або критичну проникливість. Просто базове розуміння фактів і бодай один студент, здатний правильно вимовити назву *«Чехословаччина»*.